

Vanhuspalvelukampus, palveluasumisen tarkastelu – Joensuu, Tampere

Ikärakenteen muuttuessa ja väestön ikääntyessä ovat palvelurakennemuutokset välttämättömiä palvelujen saatavuuden varmistamiseksi. Toimivan kokonaisuuden aikaansaamiseksi on palveluverkon, -rakenteen ja toiminnan suunnittelua yhdistettävä ja nähtävä ne toisiaan täydentävänä palvelukokonaisuutena. Tiivis palveluverkko mahdollistaa myös erityispalvelujen järjestämisen entistä helpommin kuten esimerkiksi muistisairaiden asumisen ja hoidon järjestämisen. Uusilla vaihtoehtoisilla palvelumalleilla ja toimintatavoilla voidaan tehostaa palveluprosesseja ja lisätä toiminnan tuottavuutta. Seuraavat sukupolvet ovat tottuneet käyttämään palveluja ja kuluttamaan eri tavalla, kuin tämän päivän iäkkäät. Heidän odotukset palveluilta ja niiden laadulta ovat toisenlaiset. Ikäihmisten palveluita ja niiden moninaisuutta on mietittävä uudelta pohjalta.

Ikäihmisten palvelurakenteen muutoksen ratkaisuksi sekä Tampereella että Joensuussa on lähdetty kehittämään ikäihmisten palvelukeskittymiä. Vanhuspalvelukeskittymällä tai vanhuspalvelukampuksella tarkoitetaan sellaisia ratkaisuja, joissa yhdistyy ikäihmisten asumista ja monimuotoista palvelua. Palvelu on tarkoitettu kampuksella asuville ja usein myös laajemmalle asiakasryhmälle. Tavoitteena on saada palvelujen käyttäjiksi eri-ikäisiä alueen asiakkaita ja omaisia, näin saadaan toiminta kytkettyä kiinteästi lähialueeseen ja lisättyä alueen yhteisöllisyyttä.

Vanhuspalvelukeskittymällä tai -kampuksella tavoiteltavia asioita ovat esimerkiksi:

- osaamisen keskittyminen esim. lääketieteen ja hoitotyön osaaminen,
- yhteistyö eri palveluntuottajien kanssa
- elämäнкаariasumisen mahdollistuminen, mahdollisuus toteuttaa erilaisia asumismuotoja
- kampuksella erilaisia palveluita,
- sukupolvien välisen vuorovaikutuksen lisääminen, palvelut kaikkien käytettävissä
- kampuksen tehostettu palveluasuminen mahdollistaa tilapäisen ilta- ja yöhoidon koteihin
- kampuksella voi toimia myös kotona asuvien ikäihmisten toimintakykyä tukevia palveluita
- matkakustannukset pienet kampuksessa ja sen lähialueella
- nykyisen palveluverkon muuttaminen (peruskorjaus) vastaamaan uusia palvelutarpeita
- palvelujärjestelmän joustavuus
- kuntoutus- ja hoitoketjujen kehittäminen
- asiakkaan muuttaminen paikasta toiseen vähenee
- henkilöstön tiimityö ja moniammatillisuus mahdollistuu, konsultaatioiden käyttö helpottuu
- henkilöstön yhteiskäyttö mahdollistuu,
- mahdollistaa myös uusien ”senioriyrittämismallien” syntyminen
- hoivateknologian tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen

Tehostettu palveluasuminen on esimerkiksi Joensuussa noin 35% edullisempaa kuin pitkäaikaisessa laitoshoidossa asuminen. Pitkäaikaista laitoshoidoa purkamalla ja tehostettua palveluasumista ja muita asumisen vaihtoehtoja lisäämällä kustannuksia säästyy ja säästyneet resurssit voidaan siirtää kevyempiin palveluihin.

Kotihoito on edullisempaa kuin tehostettu palveluasuminen. Jos käyntejä on saman asiakkaan luona vuorokaudessa 4-5, lähentelee kustannus laitoshoidon kustannusta. Kampusalueella kotihoito tulee matkakustannusten säästön vuoksi edullisemmaksi kuin kotihoito hajallaan oleviin koteihin. Muutoksiin liittyy myös investointitarpeita (tilojen peruskorjauksia, hoivateknologian hankkimista jne.), jotka lähitulevaisuudessa nostavat kustannuksia, mutta pitkällä aikavälillä lisäävät tuottavuutta. Myös kuntoutus- ja hoitoketjujen sekä asiakasohjauksen kehittäminen lisää osaltaan tuottavuutta.